

4.7 การจัดการเลี้ยงดูไก่ไข่

นับตั้งแต่หม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร นำไก่เล็กฮอร์นมาเลี้ยงที่ฟาร์มบางเบิด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และหลวงสุวรรณวาจกกสิกิจ ได้ตั้งไก่โรัดไอลแลนด์แดง และออสเตรเลีย มาเลี้ยงที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์บางเขน เมื่อปี พ.ศ. 2484 การเลี้ยงไก่ไข่ก็ได้พัฒนาการเลี้ยงเรื่อยมา จากการเลี้ยงเป็นฟาร์มขนาดเล็กก็เลี้ยงเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ เป็นอุตสาหกรรมเพื่อการค้า มีการพัฒนาสายพันธุ์ไก่ไข่จากเดิมที่เป็นพันธุ์แท้ก็มีการปรับปรุงพันธุ์และผสมพันธุ์จนได้ไก่ไข่ลูกผสมในปัจจุบัน ซึ่งอาชีพการเลี้ยงไก่ไข่สามารถสร้างรายได้ให้กับผู้เลี้ยงได้อย่างดี ซึ่งการจัดการเลี้ยงดูไก่ไข่มีการจัดการดังนี้

4.7.1 การจัดการเลี้ยงดูไก่เล็ก

การจัดการเลี้ยงดูไก่เล็ก อายุ 1-8 สัปดาห์ ในไก่ไข่นั้นจะปฏิบัติเหมือนกับการจัดการไก่เนื้อจะมีแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด เช่น การตัดปาก การให้วัคซีน และการจัดการด้านความสม่ำเสมอของฝูงไก่ ปัจจุบันทางราชการกำหนดให้ต้องเลี้ยงในระบบปิดเท่านั้น การจัดการไก่เล็กมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

- ก. การจัดการไก่เล็ก ให้จัดการเหมือนกับไก่เนื้อโดยเลี้ยงแบบปล่อยพื้น
- ข. ช่วงอายุ 10 วัน ให้ทำการตัดปากลูกไก่ครั้งแรก โดยใช้เครื่องตัดปากไฟฟ้า ตัดให้ปากบนสั้นกว่าปากล่าง (ไชยา, 2532)
- ค. ทำวัคซีนตามกำหนด
- ง. จัดหาคอนสำหรับให้ไก่นอน
- จ. ให้กรวดกับไก่เมื่ออายุ 1-2 เดือน เพื่อช่วยระบบการย่อยอาหาร (สมบุญ, 2533)
- ฉ. ตัดปากครั้งที่ 2 ที่อายุ 2 เดือน โดยการตบแต่งปากให้เรียบ (ภาพที่ 6.129)

ภาพที่ 6.129 ลักษณะการตัดปากไก่อย่างถูกต้อง

ที่มา: ชำรงศักดิ์ (2530)

ช. ควรระวังในการตัดปากลูกไก่

- 1) ตัดปากในช่วงอากาศเย็น เพื่อลดความเครียด
- 2) ตัดให้ปากบนสั้นกว่าปากล่าง โดยตัดจอยปากบนออก ประมาณ 1

ใน 3 ของความยาวปาก

- 3) ไม่ควรตัดปากลูกไก่หลังทำวัคซีน
- 4) หลังตัดปากแล้วควรให้ไก่กินยาปฏิชีวนะ 1-2 วัน

4.7.2. การจัดการเลี้ยงดูไก่ไขในระบะไก่สาว

ระบะไก่สาว คือ ไก่ที่มีอายุ 2-22 สัปดาห์ การจัดการระบะไก่สาวมีความสำคัญ ต่อไก่ไข่มาก เนื่องจากการจัดการช่วงนี้จะมีผลไปถึงการให้ไข่ของแม่ไก่ด้วย ระบะนี้ยังคงเลี้ยงแบบปล่อยพื้น เหมือนไก่เล็กแต่จะมีการจัดการที่มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถจัดการได้ดังนี้

- ก. การให้อาหารไก่รุ่น อาจจะให้แบบจำกัดเพื่อไม่ให้ไก่อ้วนเกินไป
- ข. มีน้ำสะอาดให้กินตลอดเวลา
- ค. ตรวจสอบน้ำหนักไก่ให้ได้มาตรฐาน
- ง. ทำวัคซีนตามกำหนด
- จ. คัดขนาดไก่เพื่อแยกกลุ่ม ซึ่งทำได้ดังนี้
 - 1) สุ่มไก่ 3-4 จุด จำนวน 10 เปอร์เซนต์
 - 2) ชั่งน้ำหนักไก่ที่สุ่มมาได้แล้วห่านน้ำหนักเฉลี่ย

3) แยกกลุ่มไก่อัตตามน้ำหนักโดยคิดจากน้ำหนักที่ห่างกันทุก ๆ 100 กรัม ทั้งมากกว่าและน้อยกว่าค่าเฉลี่ย เช่น ได้น้ำหนักเฉลี่ยเท่ากับ 1,000 กรัม ควรจัดแบ่งไก่อัตตามน้ำหนัก ดังนี้ (ภาพที่ 6.130)

น้ำหนักเฉลี่ย						
กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	กลุ่มที่ 4	กลุ่มที่ 5	กลุ่มที่ 6	
700	800	900	1,000	1,100	1,200	1,300
กรัม	กรัม	กรัม	กรัม	กรัม	กรัม	กรัม

ภาพที่ 6.130 การจัดกลุ่มไก่อัต

ที่มา: มานิตย์ (2536)

จ. หาคความสม่ำเสมอของฝูงไก่อัต โดยใช้สูตร
ความสม่ำเสมอของฝูงไก่อัต

$$= \frac{\text{จำนวนไก่อัตที่มีน้ำหนักอยู่ในช่วง } \pm 10 \text{ เปอร์เซนต์ของน้ำหนักเฉลี่ย}}{\text{จำนวนไก่อัตทั้งหมด}} \times 100$$

1) ระดับความสม่ำเสมอของฝูงไก่อัต ดังแสดงในตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 แสดงระดับความสม่ำเสมอของมูลไก่อัต

เปอร์เซนต์ความสม่ำเสมอของฝูงไก่อัต	ระดับ
85 ขึ้นไป	ดีเยี่ยม
78 – 84	ดีมาก
71 – 77	ดี
64 – 70	ปานกลาง
60 – 63	พอใช้
เปอร์เซนต์ความสม่ำเสมอของฝูงไก่อัต	ระดับ
56 – 59	ใช้ไม่ได้
ต่ำกว่า 56	เลว

ที่มา: มานิตย์ (2536)

2) น้ำหนักไก่และปริมาณอาหารที่ให้ในช่วงอายุต่าง ๆ ดังแสดงใน

ตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 น้ำหนักตัวไก่ไข่และปริมาณอาหารที่ให้

อายุ (สัปดาห์)	น้ำหนักตัว (กิโลกรัม)	น้ำหนักอาหาร (กิโลกรัม) (ต่อวันต่อไก่ 100 ตัว)
1-8	-	ให้เต็มที่
9	0.87	9.98
10	0.97	10.44
12	1.08	11.34
13	1.21	8.85
15	1.36	9.63
18	1.56	10.54
20	1.68	11.22
22	1.79	11.91

ที่มา: สมบุญ (2533)

4.7.3 การจัดการเลี้ยงดูไก่ไข่ในระยะให้ไข่

ไก่ไข่ระยะให้ไข่จะนับตั้งแต่อายุ 22 สัปดาห์ขึ้นไป ระยะนี้เราจะย้ายไก่ไข่รุ่นจากการเลี้ยงแบบปล่อยพื้น ย้ายไก่ขึ้นกรงค้ำที่อายุ 22 สัปดาห์ แต่ถ้าหากต้องการเลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้นไปตลอดก็ให้จัดเตรียมรังไข่ไว้สำหรับให้แม่ไก่ขึ้นไปไข่ โดยนำไปตั้งเรียงไว้ในโรงเรือน การเลี้ยงไก่แบบปล่อยพื้นไม่ค่อยนิยมเนื่องจากการทำกรงสุขาภิบาลยาก และตรวจนับปริมาณการไข่ของแม่ไก่ได้ยากกว่าการเลี้ยงบนกรงค้ำ การจัดการไก่ไข่ระยะให้ไข่ปฏิบัติได้ดังนี้

ก. กรงค้ำที่ใช้เลี้ยงอาจจะเป็นกรงค้ำชั้นเดียว 2 ชั้น หรือ 3 ชั้นก็ได้ แต่ควรจะมีช่องละ 1 ตัว เพื่อสะดวกในการตรวจโรค และตรวจนับปริมาณไข่ (ภาพที่ 6.131)

ข. การให้อาหาร เมื่อไก่ไข่ได้ 5 เพอร์เซ็นต์ ต้องให้อาหารแบบเต็มเพื่อเร่งแม่ไก่ไข่สูงสุด (peak) โดยเร็ว

ค. เมื่อไก่ไข่สูงสุดแล้วให้ค่อยๆ ลดปริมาณอาหารลงมาที่ 110-120 กรัมต่อตัวต่อวัน

ง. ให้แสงวันละ 16 ชั่วโมง โดยเปิดไฟเพิ่มในช่วงเช้าและหัวค่ำ

จ. หลังจากนำไก่ขึ้นกรงค้ำแล้ว 1 เดือน ให้ทำการกำจัดพยาธิภายนอก และถ่ายพยาธิภายใน

ฉ. คัดไก่ที่ให้ไข่ไม่ดีออก โดยการตรวจนับจำนวนไข่ของแม่ไก่ทุกตัว

- ช. ทำวัคซีนตามกำหนด ตามตารางที่ 6.5
- ซ. ให้กรวดกับแม่ไก่เดือนละครั้ง

ภาพที่ 6.131 การเลี้ยงไก่บนกรงตับ

ที่มา: ชำรงศักดิ์ (2539)

ตารางที่ 6.5 โปรแกรมการให้วัคซีนไก่ไข่

อายุ	ชนิดของวัคซีน	วิธีให้วัคซีน
1 – 7 วัน	1. วัคซีนนิวคาสเซิล เชื้อเป็น	หยอดจมูก
	2. วัคซีนหลอดลมอักเสบ เชื้อเป็น สำหรับลูกไก่ (Mass. H 120)	หยอดจมูก
	3. วัคซีนฝีดาษ เชื้อเป็น	แทงปีก
	4. วัคซีนมาเร็กซ์ เชื้อเป็น	ฉีดใต้หนังคอตัวละ <u>0.2 ซีซี.</u>
7 – 14 วัน	1. วัคซีนกัมโบโร เชื้อเป็น	หยอดตา หรือละลายน้ำกิน
21 วัน	1. วัคซีนนิวคาสเซิล เชื้อเป็น (ครั้งที่ 2)	ละลายน้ำกิน
	2. วัคซีน ซี อาร์ ดี (หวัดเรื้อรัง) ชนิดเชื้อตาย	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง หรือ ฉีดเข้ากล้ามเนื้อตัวละ <u>0.5 ซีซี.</u>
	3. วัคซีนกล่องเสียงอักเสบ เชื้อเป็น	หยอดตา
3 – 50 วัน	1. วัคซีนกล่องเสียงอักเสบ เชื้อเป็น	ฉีดเข้าใต้ผิวหนังตัวละ <u>0.5 ซีซี.</u>
8 สัปดาห์	1. วัคซีนอหิวาห์ เชื้อตาย (ทาสเจอร์ลล่า มัลโคซิด้า ไทป์ 1,3,4)	ฉีดเข้าใต้ผิวหนังตัวละ <u>0.5 ซีซี.</u>
	2. วัคซีน เอ.อี. เชื้อเป็น (สมองและไขสันหลังอักเสบ)	แทงปีก
	3. วัคซีน ซี อาร์ ดี เชื้อตาย (ครั้งที่ 2)	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง
	4. วัคซีน โรคเอ็นและข้ออักเสบ	ละลายน้ำกิน
16 สัปดาห์	1. วัคซีนนิวคาสเซิล เชื้อเป็น (ครั้งที่ 3) (อาจใช้ชนิดเชื้อตายฉีดเข้ากล้ามเนื้อ <u>ตัวละ 0.5 ซี</u> ซี.)	ละลายน้ำกิน
	2. วัคซีนหลอดลมอักเสบ เชื้อเป็น สำหรับไก่พันธุ์ (Mass. H 52) (ครั้งที่ 2)	ละลายน้ำกิน
	3. วัคซีนกล่องเสียงอักเสบ เชื้อเป็น (ครั้งที่ 2)	หยอดตา
	4. วัคซีนอหิวาห์ เชื้อตาย (ครั้งที่ 2)	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง

ตารางที่ 6.5 โปรแกรมการให้วัคซีนไก่ไข่ (ต่อ)

อายุ	ชนิดของวัคซีน	วิธีให้วัคซีน
16 สัปดาห์	5. วัคซีนโรคหวัดติดต่อ เชื้อคอตีบ (ครั้งที่ 2)	ฉีดเข้าใต้ผิวหนังด้วยละ 0.5-1 ซีซี.
	6. วัคซีนไขสลด (EDS:76) เชื้อคอตีบ	ฉีดเข้าใต้ผิวหนัง
	7. วัคซีน เอ.อี. เชื้อเป็น ให้ก่อนวางไข่ 4 สัปดาห์ เพื่อกระตุ้นภูมิคุ้มโรคให้ สูงพอที่จะถ่ายทอดไปยังลูกไก่ (ใช้กับไก่พันธุ์)	แทงปีก

หมายเหตุ * หมายถึง กรณีมีโรคระบาดในพื้นที่ใกล้เคียง

ที่มา: จันทนา (2529)

บทสรุป

ผู้เลี้ยงสัตว์จะต้องมีความรู้ในทุก ๆ ด้านของการเลี้ยงสัตว์แต่ละชนิด ตั้งแต่พันธุ์ อาหาร โรงเรือน วิธีการเลี้ยงดู การป้องกันโรค และการตลาด ซึ่งการเลี้ยงสัตว์จะประสบผลสำเร็จนั้นจะต้องมีองค์ประกอบใหญ่ ๆ 3 ส่วน คือ มีพันธุ์สัตว์ที่ดี มีอาหารที่ดี และมีการจัดการฟาร์มที่ดี ถ้ามีทั้ง 3 ส่วนครบครัน การประกอบอาชีพเลี้ยงสัตว์ก็จะประสบผลสำเร็จและได้ผลกำไรสุทธิสูงสุด